

**OPEN
VOOR
WERK**

MAAK OPEN VOOR WERK

om mensen met een psychische kwetsbaarheid
naar (on)betaald werk te begeleiden

LEESWIJZER

WAT IS OPEN VOOR WERK?

Deze waaier fungeert als checklist en als inspirerend hulpmiddel indien u mensen met een psychische gevoeligheid (en/of hun naasten) begeleidt en ondersteunt bij:

- werk zoeken
- werk vinden
- werk behouden
- dagbesteding
- vrijwilligerswerk

De inhoud is gebaseerd op inzichten en ervaringen van ggz-cliënten, familie en naasten, verzameld door de de projectgroep van Open voor werk. Er zijn 5 kaarten met de volgende thema's: kennis, ketenregie, veilige omgeving, toegankelijkheid en maatwerk. Op de voorzijde van iedere kaart vindt u de belangrijkste uitgangspunten ten aanzien

van dat thema. Op de achterzijde vindt u informatie, uitleg en verwijzingen naar succesvolle voorbeelden.

Met het project Open voor werk willen wij de participatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid én hun naasten stimuleren. Ons uitgangspunt is wat zij daarbij zelf essentieel vinden. De belangrijkste voorwaarde is eigen regie over het proces. U kunt hen daarbij ondersteunen aan de hand van de tips op deze waaier. Veel succes!

Meer informatie over het project Open voor werk vindt u op www.platformggz.nl/opencvoorwerk

KENNIS

🕒 UITGANGSPUNTEN

- Uitgangspunt voor het vinden van passend werk zijn de persoonlijke ervaringen, mogelijkheden en wensen van de werkzoekende.
- U gebruikt het ervaringsverhaal van de werkzoekende om op het spoor van mogelijkheden en oplossingen te komen die naar (on)betaald werk leiden.
- U heeft inzicht in de diverse psychische ziektebeelden en de gevolgen daarvan voor het functioneren van de werkzoekende.
- U begrijpt dat de werkzoekende een rouwproces kan doormaken als gevolg van verlies van mogelijkheden.
- U heeft kennis van beschikbare vormen van ondersteuning bij herstel.
- U heeft kennis van herstelprocessen en de verschillende fases daarin.
- U herkent signalen van dreigende terugval en weet aan wie u deze moet doorgeven om een mogelijke crisis te voorkomen.
- U heeft kennis van actuele wet- en regelgeving die op de werkzoekende van toepassing is.

KENNIS

Voor de werkzoekende is het van belang dat u begrijpt wat de aandoening inhoudt en hoe deze inwerkt op het dagelijks functioneren. Zo zal een werkzoekende met bijvoorbeeld een angststoornis reizen met het openbaar vervoer vermijden. Het is fijn als de contactpersoon daarop anticipeert door de werkzoekende niet alleen te laten reizen.

De ondersteuning moet gericht zijn op (het stimuleren van) herstel. Na de diagnose en het eventuele functieverlies kan de werkzoekende een rouwproces doormaken. In dat verwerkingsproces leert de werkzoekende dat hij moet leven met beperkingen en verlies van mogelijkheden. Door empowerende ondersteuning kan de werkzoekende de regie weer in eigen handen krijgen. Dit kan door de werkzoekende zelf een overzicht te laten maken van behoeften, wensen en mogelijkheden, indien nodig met uw ondersteuning.

TIPS

- Voor individueel advies kunt u bellen met 0900-0401208 (1 cent p/m) bereikbaar op maandag, dinsdag en donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. Zie ook: www.meldjezorg.nl
- De docenten van het Herstel, Empowerment en Ervaringsdeskundigheidsteam (HEE team) bieden praktische cursussen, werkwijzen en strategieën voor contactpersonen en voor werkzoekenden met een psychische kwetsbaarheid om zichzelf te (leren) helpen. www.hee-team.nl

KETENREGIE

🕒 UITGANGSPUNTEN

- Er is één persoon die de ondersteuning coördineert. Dat kan de werkzoekende zelf zijn (eigen regie!), de contactpersoon of een andere persoon uit de kring rondom de werkzoekende.
- Deze contactpersoon of coördinator heeft het vertrouwen van de werkzoekende.
- U heeft een overzicht van de informele ondersteuners zoals vrienden en/of familie rondom de werkzoekende.
- Formele en informele ondersteuners werken samen en versterken elkaar.
- Alle ondersteuningsvormen van de werkzoekende zijn in kaart gebracht.
- De ondersteuning is gericht op versterking van eigen regie en maatschappelijk herstel.
- Dit proces moet zo min mogelijk gehinderd worden door bureaucratie en wachtlijsten.
- De coördinator heeft voldoende kennis van de bestaande wet- en regelgeving en past die toe om de werkzoekende optimaal te ondersteunen.

KETENREGIE

Voor werkzoekenden met een psychische aandoening geldt dat ze in de toekomst met meer (gemeentelijke) organisaties te maken krijgen. Het is dus belangrijk daar een overzicht van te hebben. Optimale samenwerking tussen organisaties en instanties leidt tot betere resultaten. Ook een overzicht van alle informele ondersteuningsbronnen is handig; formele en informele ondersteuning moeten elkaar versterken.

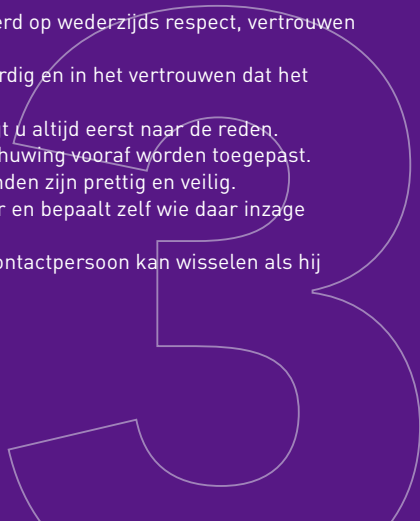
TIPS

- Een Eigen Kracht-conferentie benut optimaal alle mogelijkheden van het netwerk rondom de werkzoekende www.eigen-kracht.nl
- Steunpunten ggz bieden vele vormen van ondersteuning en re-integratietrajecten. Zie: www.platformggz.nl/openvoorwerk/cliëntgestuurdeinitiatieven
- LOC Zeggenschap in Zorg biedt het 'Leefplan' waarmee de werkzoekende in kaart kan brengen wat hij/zij precies wil en met welke partijen. <https://leefplan.loc.nl>
- FACT- en VIP-teams zijn veelzijdige teams voor zelfstandig wonende ggz-cliënten en bieden ondersteuning op locatie. FACT: www.ccaf.nl / VIP: www.vipamsterdam.nl

VEILIGE OMGEVING

🕒 UITGANGSPUNTEN

- De relatie tussen u en de werkzoekende is gebaseerd op wederzijds respect, vertrouwen en oprechte aandacht.
- U en de werkzoekende bejegenen elkaar gelijkwaardig en in het vertrouwen dat het traject zal slagen.
- Als de werkzoekende afspraken niet nakomt, vraagt u altijd eerst naar de reden. Sancties mogen nooit ongegrond of zonder waarschuwing vooraf worden toegepast.
- De ontvangstruimtes waar de gesprekken plaatsvinden zijn prettig en veilig.
- De werkzoekende is eigenaar van zijn eigen dossier en bepaalt zelf wie daar inzage in heeft.
- De werkzoekende weet dat hij van coördinator of contactpersoon kan wisselen als hij dat wil of als dat nodig is.

VEILIGE OMGEVING

Werkzoekenden met een psychische kwetsbaarheid moeten zich veilig en welkom kunnen voelen. Wederzijds respect en vertrouwen zijn voorwaarden voor een veilig gevoel. Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen echter moeite hebben om vertrouwen te geven; deels als gevolg van hun aandoening, deel door mogelijke slechte ervaringen met instanties in het verleden. Daarom is het belangrijk dat de werkzoekende eigenaar is van het dossier en zelf bepaalt wie hierin mag kijken.

Ook een prettige spreekkamer of ontvangstruimte is een belangrijke voorwaarde. Een afgesloten, donkere kamer met een deur achter de rug van de cliënt kan heel onveilig aanvoelen. Hetzelfde geldt voor een ruimte waar veel onrust heerst. Dit kan negatieve effecten hebben op de gesprekken en de voortgang van het bemiddelingstraject. Zorg dus voor een rustige en prettige ruimte waarin de werkzoekende zich veilig en ontspannen kan voelen.

TIPS

- Volg trainingen over gesprekstechnieken om het vertrouwen van de werkzoekende te winnen en vast te houden. Blijf in contact en ga niet direct tot sancties over als de werkzoekende afspraken niet nakomt of niet reageert op schriftelijke verzoeken. Neem persoonlijk contact op om navraag te doen naar de reden. Ideeën voor methoden en technieken vindt u op: www.gekopwerk.nl
- Er zijn vele cliëntenorganisaties die tips kunnen geven over veiligheid en/of een veilige omgeving. Kijk op: www.platformggz.nl/openvoorwerk/cliëntgestuurdeinitiatieven

TOEGANKELIJKHEID

🕒 UITGANGSPUNTEN

- Vermijd ambtelijk of beleidsmatig taalgebruik. Informatie, formulieren, re-integratie en/of bemiddelingsplannen moeten in begrijpelijk Nederlands zijn opgesteld of, wanneer nodig, deskundig vertaald worden.
- U kunt relevante wet- en regelgeving in eenvoudige woorden uitleggen aan de werkzoekende en u controleert regelmatig of de werkzoekende het begrijpt.
- Aan het eind van het gesprek worden voortgang en afspraken in eenvoudig Nederlands samengevat en toegevoegd aan het dossier.
- U zoekt actief naar mogelijkheden binnen de wet- en regelgeving om de werkzoekende optimaal te ondersteunen.
- U zoekt naar creatieve oplossingen als wet- en regelgeving daarbij een belemmering vormen.
- U bent voor de werkzoekende altijd bereikbaar, eventueel ook buiten kantooruren.

TOEGANKELIJKHEID

Toegankelijkheid is voor mensen met een psychische kwetsbaarheid meer dan een gebouw met letterlijk een lage drempel of vriendelijk personeel. Ook duidelijke communicatie en een goed bereikbare contactpersoon zijn voorwaarden. Verder is het belangrijk dat alle formulieren, plannen en overige documenten in helder, begrijpelijk Nederlands zijn opgesteld of goed zijn vertaald. Jargon of beleidstaal moeten zoveel mogelijk worden vermeden.

De ondersteuningsvraag van de werkzoekende is het uitgangspunt, *niet* de wet- en regelgeving. Samen wordt gekeken hoe wet- en regelgeving zo goed mogelijk zijn toe te passen.

TIP

- Regelhulp is een digitale wegwijzer van de overheid voor iedereen die op zoek is naar zorg en/of ondersteuning. Het webportal bevat actuele informatie op het gebied van zorg, welzijn en sociale zekerheid. Regelhulp beoordeelt aanvragen voor ondersteuning samen met o.a. gemeenten, het CIZ, UWV en SVB. Daardoor kan de zorgvraag beter en sneller worden afgehandeld. www.regelhulp.nl

MAATWERK

UITGANGSPUNTEN

- De regie over het tempo en de richting van het werkbemiddelingsproces liggen bij de werkzoekende.
- Er is met de werkzoekende een overzicht gemaakt van (werk)ervaringen, mogelijkheden en wensen.
- Er is met de werkzoekende een keuze gemaakt voor training en/of (bij)scholing als dat wenselijk of noodzakelijk is.
- Er is financiering gevonden voor die ondersteuning, training en/of (bij)scholing.
- Er is met de werkzoekende een keuze gemaakt uit bestaande methodieken die aansluiten bij de mogelijkheden en wensen. Methodieken vindt u op de achterkant van deze kaart.
- Samen met de werkzoekende is het doel van de ondersteuning helder omschreven.
- Het doel van de ondersteuning en alle afspraken die daartoe moeten leiden, zijn in een helder overzicht met tijdschedulers geplaatst.
- Dit overzicht zit in het persoonlijk dossier van de werkzoekende.
- U en de werkzoekende checken dit overzicht regelmatig; liggen we samen nog steeds op koers?

MAATWERK

Voor een werkzoekende met een psychische beperking is het belangrijk dat herstel en empowerment worden gestimuleerd om de regie over het eigen leven terug te krijgen. Dit kan door de werkzoekende zélf een overzicht te laten maken van zijn wensen, kwaliteiten en mogelijkheden of door dit samen te doen. Hierbij kunt u samen bepalen op welke trede van de participatieladder de werkzoekende staat. Daarna kunnen de vervolgstappen worden bepaald. Met een pgb (persoonsgebonden budget) of een pvb (persoonsvolgend budget) wordt de werkzoekende in staat gesteld zelf keuzes te maken bij ondersteuning, training of opleiding.

TIPS

Er zijn verschillende methodieken om werkzoekenden verder te ondersteunen richting (on)betaald werk.

- Als de werkzoekende nog een aantal (basis)vaardigheden moet ontwikkelen, dan zijn Individuele Vraaggerichte Benadering (IVB) en Individuele Rehabilitatie Benadering (IRB) prima inzetbaar.
- Is de werkzoekende direct voor werk beschikbaar dan zijn Support Employment (SE) en Individuele Plaatsing en Support (IPS) effectief.

In het factsheet 'Overeenkomsten en verschillen tussen IVB, IRB, SE en IPS' vindt u meer informatie. Het factsheet is te vinden op www.platformggz.nl/openvoorwerk

COLOFON

Deze waaier is een product van Open voor Werk,
een samenwerkingsproject tot eind 2014 van:

Landelijk Platform GGz

LPGGz

Landelijke
Stichting
Zelfbeschadiging

Werkplaats MO

September 2013

Ontwikkeling: Landelijk Platform GGz

Vormgeving: Suggestie & Illusie

Druk: Libertas

www.platformggz.nl/openvoorwerk

LPGGZ

Landelijk Platform GGZ

Maliebaan 87, 3581 CG Utrecht
www.platformggz.nl